

Òc **Cultura** és una iniciativa vehiculada a través de la Secció d'occità aranès de l'IEI i coordinada per Mariona Miret, que proposa un viatge a través de la cultura, la història i la llengua d'òc, mirant de respondre algunes preguntes clau: Qui eren els càtars, i per què són tan importants en la història d'Occitània? Quin impacte van tenir a la ciutat de Lleida? I d'aquella gran civilització dels trobadors... què ens interpel·la, encara avui, de la seva poesia? Quin paper hi van tenir les dones?

Quatre cites, quatre mirades a Occitània per viure en primera persona l'experiència càtara, l'herència dels trobadors i la seva petjada a la nostra ciutat.

Visita guiada, la Lleida occitana

Dissabte, 27 de novembre

Sortida des de la Diputació de Lleida a les 11.30 h (Rambla de Ferran, 18)

Arribada a la Seu Vella a les 13.30 h.

La visita serà conduïda i comentada per l'historiador Josep Tort.

La proposta de la visita és resseguir diferents aspectes de l'aportació occitana a Lleida, o més ben dit, de l'aportació dels occitans a la nostra ciutat al llarg dels segles, però especialment a l'època medieval, a partir de les restes patrimonials que en són referència i memòria.

La relació entre la Catalunya interior i la plana de Lleida amb les terres occitanes perviu en molts detalls que encara es poden llegir en l'actualitat. Per a fer-ne un recorregut que, a la vegada, serveixi de visita a la ciutat, s'anirà seguint un fil argumental bastit a partir de testimonis concrets i el lloc on es van manifestar:

- La gent dels oficis. Els emprenedors (Les adoberies, l'horta, el carrer Major)
 - Els ciutadans lliures (La Paeria)
 - L'Estudi. La ciència (L'antic burg universitari. El Pla dels Gramàtics)
 - L'expressió dels poders religiós i militar (Sant Ruf . Gardeny. El Turó de la Seu Vella)
 - L'art. Arquitectura i Escultura (La Seu Vella, el Castell del Rei i el Castell de Gardeny)
-

Seguint aquest ordre obtenim una visita “ascendent”, que comença a la Rambla de Ferran (adoberies), que puja cap al carrer Major i la Paeria i després cap al peu del Turó de la Seu Vella, per acabar a dalt de tot (d’on també es veu Gardeny), en un entorn del tot monumental. El desplaçament pren un cert temps i per tant cal preveure’n una durada de prop de dues hores, de les quals les explicacions n’ocuparan la meitat del temps, o poc més. En funció de l’horari i dels condicionants de la pandèmia, s’entrarà als llocs visitables.

Sant Ruf i el Castell de Gardeny queden fora del recorregut, tot i que com a recomanació i referència cal fer-ne esment. L’organització i el guia preveuen que la visita sigui gratuïta, per a aquest grup, en tots els espais visitables.

Josep Tort i Bardolet, osonenc de naixença i Lleidatà de devoció des de ben petit. Va estudiar Història de l’Art i ha treballat en gestió cultural durant força anys. Músic, divulgador de patrimoni, col·laborador de premsa i membre actiu de diferents entitats, treballa als Serveis Territorials del Departament de Cultura a Lleida. Ha estat director del Consorci del Turó de la Seu Vella i actualment és també professor associat a la UdL i presideix l’Associació d’Amics de la UNESCO a Lleida.

Taula rodona: càtars i trobadors

Dilluns, 29 de novembre, a les 18 h.

Aula Magna de l’IEI i i pel canal d’streaming de Segre.com.

A càrrec de Joan J. Busqueta, Professor d’Història Medieval a la Universitat de Lleida i Isabel Grifoll, Professora de Literatura Catalana a la Universitat de Lleida. Moderarà Mariona Miret, coordinadora d’Òc Cultura.

Càtars? Trobadors? En vull saber més! Els experts ens en parlen: descobrim el pes d’Occitània i de les famílies càtares en la Lleida feudal del segle XII a nivell econòmic, cultural i polític, i tot seguit fem un cop d’ull al llegat dels trobadors a la cultura

europèa, tot destriant aquells components que han esdevingut essencials per a la conformació de les societats occidentals, amb una especial atenció a la veu de les trobairitz. Història i literatura de la mà, per endinsar-se en un moment cabdal de l'Edat Mitjana.

Joan J. Busqueta Riu, professor d'Història Medieval de la Universitat de Lleida, actualment és vicerector de cultura i extensió universitària de la UdL. Ha orientat la seva recerca cap a la Baixa Edat Mitjana especialment en l'àmbit de les institucions i el de la Història social, i, específicament, de la Història de Lleida i de la seva Universitat, l'antic Estudi General, temes que són majoritaris en la seva producció bibliogràfica més recent.

Isabel Grifoll Àvila és professora de literatura catalana i literatures romàniques. Els àmbits d'estudi preferents en què desenvolupa la seva investigació són la lírica i la narrativa de tradició romànica, els autors en llengua catalana dels segles XIV i XV i, per extensió, la producció cultural a la Corona d'Aragó durant el període tardomedieval.

Espectacle musicoteatral “Les trobairitz, trobaires en femení”

Dimecres, 1 de desembre, a les 18 h.

Aula Magna de l'IEI i pel canal d'streaming de Segre.com

Espectacle produït per la Cambra d'Òc, de gran sensibilitat i bellesa melòdica, que es presenta en primícia a Lleida després de la seva estrena al Premi Ostana, el juny de 2021. Des de les valls occitanes d'Itàlia, arriben a Lleida Paola Bertello i Cecília Lasagno, veu i arpa que ens conviden a un viatge divulgatiu/teatral en el temps per descobrir les temàtiques i les veus de la poesia cortesana en femení. Com eren les poetes medievals? A qui cantaven? Què ens diu la seva veu avui en dia? El concert estarà acompanyat pel divertit comentari de Paola Bertello que, com a fil conductor, desxifrarà l'univers a vegades críptic del llenguatge trobadoresc i ens el durà al segle XXI.

Donem veu a la primera llengua vulgar que s'afermà amb dignitat literària a Europa: l'occità, lliurant el paper protagonista als intèrprets menys recordats del meravellós i riquíssim repertori trobadoresc: les dones.

Projecció del film “Bogre, la gran heretgia europea”

(V.O. multilingüe, amb subtítols en català)

Divendres, 3 de desembre, a les 16.30 h Screenbox Lleida (Carrer de Pi i Margall, 26)

Film documental històric del reconegut Fredo Valla, director de «Il vento fa il suo giro» (2005) i coautor del guió de «Volevo Nascondermi» (2020, Giorgio Diritti), entre altres produccions cinematogràfiques occitanes.

Resseguim les petjades dels càtars a través del relat de Fredo Valla, protagonista i director del film, a qui veiem tornar al seu poble natal de les valls occitanes d'Itàlia per recuperar el bust del seu pare, el primer que li havia parlat dels bugres.

El record de l'anècdota empeny el protagonista a iniciar un gran viatge: un road trip personal per Bulgària, Itàlia, Occitània i Bòsnia resseguint la història de les idees, de les religions, de les persones i del poder. Assistim al desenvolupament, esplendor i mort del catarisme i el bogomilisme, religions herètiques que s'estengueren dels Balcans fins a l'Europa occidental. El commovedor llargmetratge parteix d'una persecució oblidada per fer llum sobre les intoleràncies del passat i del present.

La introducció a l'estrena de “Bogre, la gran heretgia europea” serà a càrrec de Fredo Valla, director del film.

[Bogre, la gran heretgia europea - trailer OC](#)
